

Omvärldsbevakning och framtida förutsättningar för VA-verksamheten

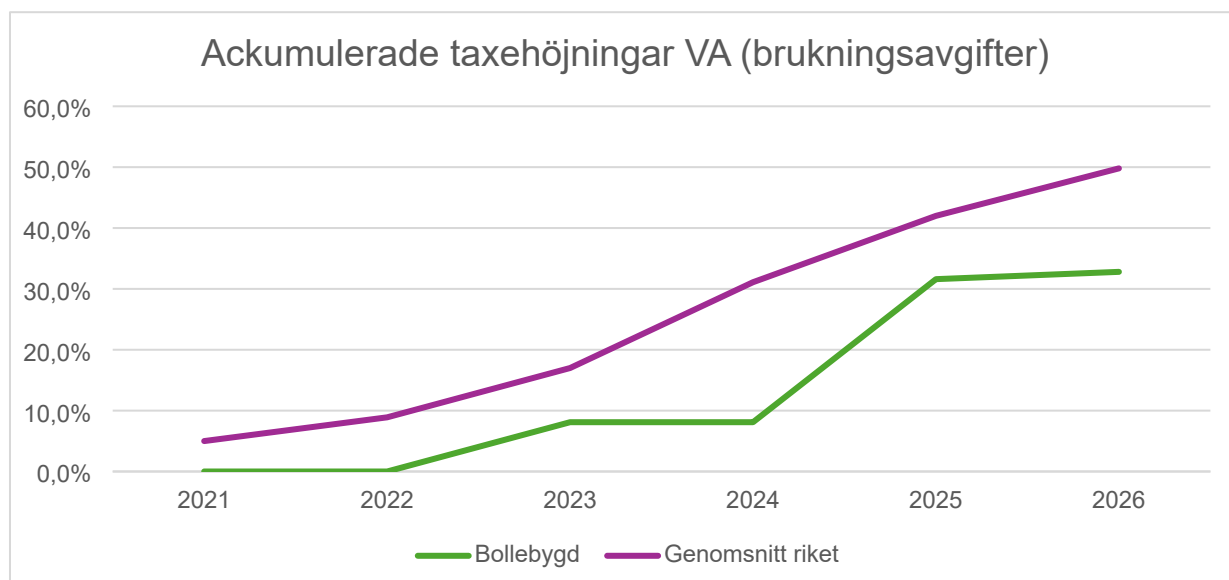
Hämtat från teknik- och servicenämndens budgetunderlag 2027–2029

Stort långsiktigt investeringsbehov

VA-sektorn står inför omfattande investeringar i ledningsnät, vattenverk och reningsverk. Svenskt Vatten bedömer att investeringar på cirka 560 miljarder kronor behövs nationellt fram till 2040. Den genomsnittliga taxehöjningen i hela riket per år de senaste 4 åren är 10,2%. Ökade kapitalkostnader och fondering till kommande investeringar är de främsta orsakerna till de höga taxehöjningarna.

Bollebygds utmaning förstärks av att kommunen har få abonnenter i förhållande till de fasta kostnaderna. VA-taxan bör därför inte beslutas utifrån ett enskilt års resultat. Den ska bygga på en flerårig kalkyl som omfattar såväl driftkostnader som kommande investeringars påverkan på kapital-, underhålls-, och personalkostnader.

Även om Bollebygd har höjt taxan väsentligt de senaste åren understigen den procentuella taxehöjningen i kommunen den som skett på nationell nivå. Svenskt vatten förutspår att VA-taxorna kommer behöva fyrdubblas (en ökning med 300%) till och med 2040.

Diagrammet ovan visar förhållandet mellan Bollebygds och rikets taxehöjningar i procent. Även den nominella skillnaden mellan genomsnittet och Bollebygds taxor har under perioden minskat med cirka 1 400 kronor per år för ett typhus A. Förvaltningens bedömning är att Bollebygd kommer behöva höja VA-taxorna under de kommande 10–15 åren med ungefär samma procent som genomsnittet i riket, för att finansiera de stora re- och nyinvesteringarna som planeras.

VA-taxorna består främst av "bruknings"- samt "anläggnings"-/"anslutnings"-avgifter. I samband med att anläggningsavgifterna (den avgift man betalar vid nybyggnation av fastigheter som ansluts till det kommunala VA-nätet) ökar, ökar också kostnaden för nybyggnationer. Sedermera är det en aspekt som bör tas med i taxestrategin. Anläggningsavgifterna är en relativt liten del av VA-enhetens totala intäkter, och om lägre anläggningsavgifter innebär en högre tillväxttakt för kommunen genom att möjliggöra nybyggnation för fler, kan den totala nyttan för såväl kommunen som VA-enheten bli högre genom att ombalansera de olika taxeslagen.

Nya krav på dricksvatten

Från den 1 januari 2026 gäller bland annat nya krav på råvattenkontroll och undersökning av ytterligare parametrar, däribland PFAS. Undersökningsprogram behöver uppdateras där parametrarna inte redan ingår. Detta arbete pågår redan och tar mycket personella resurser i anspråk.

Reviderat avloppsdirektiv

Det reviderade EU-direktivet om rening av avloppsvatten omfattar bland annat mindre tätorter, bräddningar, dagvatten, energianvändning, resursutnyttjande och utökad övervakning. Sverige ska införliva bestämmelserna i nationell rätt senast den 31 juli 2027.

För Bollebygd behöver påverkan analyseras innan större beslut fattas om framtida avloppsrening.